

ANALIZA IMPACTULUI DE REGLEMENTARE
la proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative
(facilitarea activității mediului de afaceri IV)

Titlul analizei impactului (poate conține titlul propunerii de act normativ):	Proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative (facilitarea activității mediului de afaceri IV)
Data:	16.08.2023
Autoritatea administrației publice (autor):	Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării
Subdiviziunea:	Direcția reglementarea și dezvoltarea mediului de afaceri
Persoana responsabilă și datele de contact:	Chiper Valentina, Șef al Secției politice de reglementare a mediului de afaceri, tel.022-250-616, e-mail: valentina.chiper@mded.gov.md

Compartimentele analizei impactului

1. Definirea problemei

a) Determinați clar și concis problema și/sau problemele care urmează să fie soluționate

Costuri pentru agenții economici urmare, în mare parte, reglementărilor care prevăd bariere administrative, cerințe, sancțiuni nejustificate sau depășite.

b) Descrieți problema, persoanele/entitățile afectate și cele care contribuie la apariția problemei, cu justificarea necesității schimbării situației curente și viitoare, în baza dovezilor și datelor colectate și examinate

Conform datelor prezentate de Biroul de Statistică în Moldova, în 2021 se atestau circa 60,3 mii de întreprinderi active, dintre care peste 98,4% se încadrează în categoria întreprinderilor mici și mijlocii (IMM). Toate întreprinderile au raportat în anul 2021 o cifra din vânzări de circa 488 mlrd. lei. Activitatea acestora reprezintă fundamentul existenței economice a statului, a stabilității și dezvoltării sociale. Unul dintre scopurile primordiale a administrației publice centrale, pentru a asigura dezvoltarea economică durabilă, este de a spori cifra de vânzări a întreprinderilor, fără a prejudicia interesul consumatorului. Acest obiectiv poate fi realizat prin explorarea și analiza factorilor care duc la eșecul pieței și mărirea costurilor tranzacționale pentru mediul de afaceri. Prin eliminarea acestora pot fi scăzute cheltuielile nejustificate ale mediului de afaceri, fiind astfel mărite cifra de venituri, ceea ce presupune inclusiv mărirea competitivității produselor și colectarea resurselor suplimentare la bugetul de stat.

O privire per ansamblu asupra indicatorilor principali cu privire la demografia întreprinderilor, în perioada pre-pandemică, ne permite să identificăm cât de complexă și împovărătoarea este inițierea și dezvoltarea unei afaceri în circumstanțele actuale ale Moldovei, comparativ cu alte state. Cel mai relevant indicator ar fi anume rata de supraviețuire a întreprinderii în primul an, care în Moldova este indicată la circa 46% în anul 2019 (în 2018 a fost 44%)^[1], adică în mediu peste 65% din afacerile începute nu supraviețuiesc mai mult de 1 an. Pentru comparație, în Uniunea Europeană rata de supraviețuire medie pe UE este de aprox. 80% (în anul 2018)^[2] de întreprinderi care trec de primul an de activitate, care variază între 71% (Portugalia) și 96% (Grecia, Suedia), chiar și în Macedonia în 2018 se atestă rata de sub 90%, ca și în Marea Britanie ce raportează o rată de circa 89% de întreprinderi (în anii 2018, 2019). Evident că asupra supraviețuirii afacerii influențează mai mulți factori de natură diversă, care includ și pregătirea corespunzătoare a administratorilor, accesul la finanțe, schimbările pe piață ș.a. Însă totuși, din percepția antreprenorilor expusă în sondajele elaborate în ultimii ani, factorii determinați țin de existența regulilor clare, echitabile și previzibile în cadrul normativ, expectativa unei interacțiuni constructive cu organele de stat, care nu duce la prejucii și cheltuieli nejustificate și posibilitatea în timp real, în mod efectiv de a soluționa dispute și revendica drepturile.

În acest sens, principalii factori în prezent care duc la cheltuieli nejustificate și povară suplimentară pentru mediul de afaceri din partea autorităților publice, țin de: (i) calitatea reglementării activității de întreprinzător; (ii) sistemul de control de stat a activității de întreprinzător, abuzurile potențiale care apar în cadrul acestuia și modul de soluționare a disputelor; (iii) calitatea sistemului judecătoresc și eficacitatea funcționării acestuia.

În UE ca și în Republica Moldova IMM joacă un rol esențial în modelarea economiei reprezentând 99 % din numărul total de întreprinderi. Întreprinderile mici și mijlocii asigură peste două treimi din locurile de muncă din sectorul privat și au un rol-cheie în creșterea economică. De asemenea, au o importanță crucială pentru economia europeană ca angajatori și surse de inovare. Comisia Europeană sprijină dezvoltarea acestor întreprinderi, în special, prin „Small Business Act” și principiul său „a gândi mai întâi la scară mică” și prin facilitarea, printre altele, a accesului la fondurile UE. Agenda pentru o reglementare inteligentă a Comisiei vizează de asemenea, acordarea de ajutor întreprinderilor mici prin reducerea la minimum a sarcinii impuse acestora de legislația considerată necesară la nivelul UE.

Parlamentul European în Rezoluția sa din 16 decembrie 2020 referitoare la o nouă strategie pentru IMM-urile recunoaște că excesul de sarcini administrative și reglementări afectează capacitatea IMM-urilor de a prospera, deoarece acestea nu dispun de resursele necesare pentru a face față cerințelor birocratice complexe și menționează că este necesar să se îmbunătățească și să se simplifice reglementările și să adopte o foaie de parcurs cu obiective și indicatori concreți și obligatorii, ca o condiție prealabilă importantă pentru capacitatea economiei de a se redresa și a inova și pentru a proteja competitivitatea întreprinderilor din UE; constată că mai multe state membre au stabilit obiective cantitative de reducere a sarcinii administrative de până la 30 % și invită Comisia să stabilească obiective cantitative și calitative ambițioase și obligatorii la nivelul UE pentru reducerea sarcinilor administrative, cât mai curând posibil după efectuarea unei evaluări a impactului și, în orice caz, nu mai târziu de iunie 2021 și înainte de comunicarea

Comisiei. La fel, constată că această foaie de parcurs ar trebui să identifice domeniile în care sarcinile administrative și reglementările pentru IMM-uri ar trebui reduse substanțial pentru a diminua costurile de asigurare a conformității, inclusiv birocrăția, și să sprijine statele membre pentru a-și reduce rapid numărul de norme, garantând totodată drepturile lucrătorilor, standardele sociale și de sănătate și protecția mediului; subliniază că, pentru a monitoriza eficiența reducerii birocrăției, este important ca aceste măsuri să fie evaluate și ex post, luând în considerare perspectiva IMM-urilor și fără a aduce atingere drepturilor lucrătorilor.

Astfel, având la bază și experiența UE pentru a facilita dezvoltarea sectorului IMM, se impune reducerea sarcinilor administrative, percepute de mediul de afaceri drept birocrăție excesivă. După cum a fost menționat supra, peste 98,4% din întreprinderile din Republica Moldova se încadrează în categoria întreprinderilor mici și mijlocii (IMM). Dimensiunea mică a acestor companii le face foarte sensibile și afectate de lipsa de personal calificat în domeniile juridic, resurse umane și alte care desfășoară preponderent activități de natură administrativă. De asemenea, resurse limitate nu permit acestora să beneficieze de suportul companiilor private de consultanță în afaceri. Angajatorii de multe ori se simt sufocați de numărul de hârtii pe care trebuie să le completeze pentru angajații sau de rapoarte ce trebuie prezentate instituțiilor de stat.

Principalele constrângeri și propuneri de îmbunătățire a reglementărilor ce va reduce povară administrativă asupra întreprinderilor sunt următoarele: impunerea unor sarcini administrative nejustificate, respectiv, îmbunătățirea accesului la informație, susținerea digitalizării serviciilor precum și eliminarea constrângerilor și îmbunătățirea legislației pe domeniile fiscal, vamal ș.a.

Unul dintre principalii factori în prezent care duce la cheltuieli nejustificate și povară suplimentară pentru mediul de afaceri din partea autorităților publice, țin de **calitatea reglementării activității de întreprinzător**. Expertiza calității reglementărilor care afectează mediul de afaceri este efectuată potrivit Legii nr. 100/2017 cu privire la actele normative de către Grupul de Lucru pentru reglementarea activității de întreprinzător cu suportul Secretariatului Evaluării Impactului de Reglementare (SEIR). Analiza Impactului de Reglementare și Proiectele de acte normative cu impact asupra mediului de afaceri se analizează prin prisma corespunderii cu principiile de reglementare a activității de întreprinzător stabilite prin Legea nr.235/2006. Iar o problema care afectează calitatea reglementărilor ține de faptul că nu toate proiectele de acte normative cu impact asupra mediului de afaceri sunt expertizate cu AIR de către Grupul de Lucru. Astfel, una dintre problemele în procesul de reglementare constă în faptul că autoritățile publice centrale (în special, cu funcții de control), contrar atribuțiilor stabilite de lege, continuă să aprobe acte normative și să le impună, fie să aprobe acte normative în temeiul legii, dar care substanțial depășesc limitele stabilite de legiuitor.

[1] <https://statistica.gov.md/newsview.php?l=ro&idc=168&id=6540>

[2] https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Business_demography_statistics#Enterprise_survival_rate

DESCRIEREA PROBLEMELOR SPECIFICE/SECTORIALE:

DOMENIUL ACHIZIȚII PUBLICE

1. Din cauza că în achiziții publice criteriul de bază este prețul cel mai mic, se creează foarte des problema când unii agenți economici propun prețuri nereal de mici doar pentru a ieși câștigători, ca mai apoi, prin diverse metode, prețul final să se dovedească departe

de cel propus inițial, fie calitatea lucrării este una precară. Astfel, se favorizează nu doar corupția, dar și practici de concurență neloială, în baza unor reguli imperfecte în domeniul achizițiilor publice, care este unul foarte important pentru mulți agenți economici.

2. Datorită piețelor limitate în Moldova, dar și a situațiilor de criză economică, de multe ori în practică se atestă situațiile în care în licitațiile inițiale organizate de autoritățile contractante nu sunt înaintate oferte adecvate sau nicio ofertă nu este sau achizițiile necesită să fie efectuate în situații de maximă urgență ca urmare a unor evenimente excepționale. În prezent, legea stabilește într-un mod eronat și incert că, în aceste situații, astfel de achiziții în baza negocierilor fără publicarea prealabilă a unui anunț de participare pot fi efectuate prin „bursă de materii prime”, care nu există în Moldova, ori această sintagmă nu corespunde cu cadrul normativ național și nici cu cel european.

DOMENIUL BURSE DE MĂRFURI

3. Activitatea burselor de mărfuri într-un stat este foarte importantă pentru dezvoltarea economiei reale. Cu toate că Legea nr. 1117/1997 în acest sens este publicată încă din 1998, se constată lipsa oricărei burse de mărfuri active în Moldova. Acest fapt îngreunează substanțial comerțul cu ridicata între profesioniști, creează costuri tranzacționale enorme și duce la stagnarea unor piețe importante pentru dezvoltarea economică a statului (cum ar fi piața energetică, piața cerealelor ș.a.).

Evenimentele actuale regionale și crizele naționale, motivează tot mai mult necesitatea unei piețe bursiere care se auto-reglementează în baza unor regulamente interne care satisfac cerințele tendințelor europene și a statutului care reflectă sistemic modalitatea de operaționalizare a unei piețe bursiere. Criza cerealelor generată de atacurile continue asupra infrastructurii Ucrainei, generează preocupări pentru sectorul agro-industrial al Republicii Moldova, care este unul de importanță vitală atât pentru economie, cât și pentru populația țării. Deopotrivă, eforturile spre independența energetică a Republicii Moldova, condiționează într-o măsură la fel de importantă, desemnarea unui operator bursier și extinderea ringurilor de tranzacționare cu cel al gazelor naturale, energie electrică, produse petroliere, materialelor de construcții, produse agricole ș.a.

Bursa mărfuri - prin eficacitatea regulilor de desfășurare a licitațiilor și finalizarea operativă a tranzacțiilor - este chemată să asigure un principiu ordonator în mecanismul spontan al cererilor și al ofertelor și un cadru organizatoric adecvat, contribuind astfel la civilizarea raporturilor vânzător-cumpărător și la operativitatea (rapiditatea) mijloacelor de autoreglare impuse de prețuri, la însănătoșirea și consolidarea economiei. Acționând într-o economie aflată în continuă dezvoltare, bursa de mărfuri poate contribui decisiv la creșterea și dezvoltarea activităților economice, prin funcția sa majoră de formare a prețurilor corecte; deblocarea financiară; lichidarea stocurilor; identificarea și punerea în contact a partenerilor comerciali; creșterea activităților de export, participând astfel la integrarea Republicii Moldova în economia europeană și mondială, fiind un factor extrem de important în parcursul european al țării noastre.

Bursele de mărfuri au un rol determinant în buna funcționare a unei economii dezvoltate, experiența celorlalte țări Europene, demonstrând că există o relație direct proporțională între nivelul PIB și cel a numărului de burse în acea țară. Astfel, Franța are un număr de 7 Operatori, Germania are 7 Operatori, Anglia are 7 Operatori, Spania are 5 Operatori,

Olanda are 5 Operatori, etc. Ca un exemplu apropiat Republicii Moldova, în România există doi operatori de piață care tranzacționează mărfuri generale, cel mai mare fiind Bursa Română de Mărfuri/BRM, iar OPCOM tranzacționând doar energie electrică și gaze naturale. Bursa Română de Mărfuri - BRM, cea mai veche bursă contemporană românească, cu o durată de funcționare continuă de 31 de ani, fiind o companie de interes public cu un capital social de 8 milioane de lei și 98 de acționari, atât instituții publice, cât și private.

4. Legea actuală operează cu modelul de bursă din secolul trecut, care-și petrece activitatea într-un loc fizic (sala bursei), exclusiv în baza licitațiilor cu strigare cu un set de operațiuni și funcții restrânse. Cel puțin lipsa posibilităților de organizare a operațiunilor pe platforme electronice, lipsa drepturilor pentru bursă de a organiza piețe la disponibil, piețe a creanțelor, a licitațiilor și a opera cu o varietate mai mare de contracte de bursă sunt printre cauzele ce au dus la lipsa unei burse de mărfuri viabile în Moldova.

DOMENIUL CONSTRUCȚII ȘI URBANISM

5. Conform prevederilor Legii nr. 163/2010 privind autorizarea executării lucrărilor de construcție (după modificările din anul 2020) pot fi autorizate și executate lucrări de construcții doar în localitățile care dețin cel puțin Planuri urbanistice generale (PUG). Însă marea majoritatea localităților rurale în prezent nu dispun de PUG-uri și nici nu au resursele necesare pentru elaborarea acestora, fiind foarte costisitoare. Arhitecții și primarii din aceste localități sunt puși în situația fie să refuze autorizarea posibililor lucrări sau să emită totuși certificate de urbanism și autorizații cu încălcarea Legii nr. 163/2010. Aceste aspecte sunt bariere nu doar pentru dezvoltarea localităților, dar în special pentru antreprenori, inclusiv și cei din segmentul turismului rural, care intenționează să investească și să deschidă afaceri mici la sat. Inclusiv din perspectiva drepturilor APL și a principiilor autonomiei locale, situația creată în prezent este foarte discutabilă. Limitarea APL doar la o singură modalitate tehnică de a decide asupra modului de dezvoltare a localității, este pe de o parte o ingerință în acest drept (prin lipsa de orice flexibilitate în instrumente și proceduri accesibile). Pe de altă parte, legiuitorul și autoritatea publică centrală vine efectiv să impună obligația de a elabora și deține la zi PUG-uri, fără a veni cu oarecare susținere financiară în acest sens, ceea ce este în discordanță cu art. 9 (2) din Carta europeană a autonomiei locale care impune ca competențele/obligațiile acordate APL să fie proporționale cu resursele financiare disponibile. Ori în aceste circumstanțe sunt create bariere nu doar pentru dezvoltarea de principiu a localităților rurale, dar în special pentru antreprenori, inclusiv și cei din segmentul turismului rural, care intenționează să investească și să deschidă afaceri mici la sat, fiind favorizate în dezvoltare doar localitățile urbane. Nu în ultimul rând, situația creată în prezent prin redacția actuală a Legii nr. 163/2010, stagnează considerabil dezvoltarea rurală și face imposibile în mare parte realizarea acțiunilor indicate în Planul de Acțiuni a Guvernului „Moldova prosperă, sigură, europeană” (cap. V) care se referă la „dezvoltarea infrastructurii economice rurale” și a „turismului rural”. Ori soluția propusă în proiectul de lege, vine să deblocheze situația existentă, acordând un mecanism temporar cu riscuri minimale, până la data când localitatea totuși va aproba Planul urbanistic general necesar.

6. Legea nr. 163/2010 privind autorizarea executării lucrărilor de construcție prevede lucrările de construcție care se pot executa fără certificat de urbanism pentru proiectare și fără autorizație de construire (art. 14). În afară de lucrările prevăzute la art. 14, există și alte lucrări neînsemnate executarea cărora poate fi exceptată de la obținerea certificatului de urbanism și autorizației de construire. Spre exemplu, utilizarea tehnologică a clădirilor, inclusiv instalarea sistemelor de automatizare și semnalizare. Totodată unele lucrări prevăzute la art. 14 necesită a fi concretizate pentru a nu admite interpretări discreționare, spre exemplu instalarea mobilierului urban.

7. Una dintre probleme este menținerea comunicării pe hârtie cu operatorii rețelelor edilitare, cât și cu autoritățile publice locale emitente de acte permissive în domeniul construcției, în pofida existenței legislației privind comunicarea electronică și statutul documentului electronic.

O altă problemă conturată este menținerea caracterului birocratic al procedurilor de obținere a actelor permissive, cât și a celor de conectare/reconectare la rețelele edilitare, manifestat prin impunerea solicitanților/beneficiarilor/consumatorilor de servicii edilitare la prezentarea unor acte care conțin informații înregistrate în registre publice de evidență sau în sisteme informaționale guvernamentale.

DOMENIUL PROTECȚIA CONSUMATORILOR

8. Se atestă costuri nejustificate pentru mediul de afaceri prin obligativitatea ținerii Registrului de reclamații. Odată ce Registrul în cauză este obligatoriu pentru toate unitățile de comerț și alimentație, însă gradul de utilizare a Registrelor în cauză este unul minimal. O astfel de practică de mai mulți ani a fost exclusă și în statele europene, fiind constatat anacronismul acesteia și faptul că alte mecanisme (linia fierbinte, punct unic de petiționare la autoritatea publică, comunicarea scrisă în formă liberă la direct cu comerciantul etc.) se constată mai eficiente decât registrele pe purtător de hârtie care nu sunt supravegheate și nu au un beneficiu palpabil.

În România, încă în anul 2014 a fost exclusă obligativitatea deținerii Registrului de sesizări și reclamații, fiind înlocuit doar cu obligația de a afișa informații despre „telefonul consumatorului” și adresa autorității pentru protecția consumatorului. Aceste modificări au survenit în baza Ordinului[1] Autorității naționale pentru protecția consumatorilor nr. 594 din 15 decembrie 2014 pentru modificarea Ordinului nr. 72 din 11 martie 2010 privind unele măsuri de informare a consumatorilor.

În Ucraina, obligația de a deține un astfel de registru similar, a fost abrogată din anul 2020[2]. Ministerul Economiei din Ucraina a stabilit că excluderea acestei obligații va aduce economii de peste 126 milioane de hryvne în fiecare an. Totodată, un argument important pentru necesitatea abrogării registrului în cauză a ținut de protecția datelor cu caracter personal, odată ce cadrul normativ impunea ca consumatorul odată cu înregistrarea reclamației să indice datele sale personale (inclusiv informația de contact, adresa etc.), însă Registrul era obligatoriu să fie ținut la vedere, la care să aibă acces ușor oricare consumator, ceea ce excludea posibilitatea protejării datelor cu caracter personal a consumatorilor care deja au lăsat reclamații în acel Registru.

În Moldova Registrul de reclamații este eliberat contra plată de către Întreprinderea de Stat Editura de Imprimare „Statistica” și de către reprezentanții acesteia, de pe lângă

direcțiile și secțiile teritoriale de statistică (<http://www.editurastatistica.md/>). Totodată, Registrul necesită a fi înregistrat la autoritatea publică locală (primăria localității în care s-a notificat unitatea de comerț). Registrul se prezintă la primărie, însă preliminar înregistrării, ca protecție contra falsificării Registrului de reclamații, paginile se coasă de cotorul Registrului, pe ultima copertă acestuia, fiind aplicat sigiliu de protecție sub formă de o filă cu elemente de identificare (ștampila întreprinderii pentru persoanele juridice sau codul personal pentru persoanele fizice). Registrele de reclamații se înregistrează gratis, însă procesul poate dura până la 3 zile. În același timp și APL este obligată să țină un Registrul al registrelor de reclamații ale unităților de comerț din localitate.

În paralel se atestă mai multe probleme legate de disputele între consumatori și vânzători de produse nealimentare în ceea ce ține de eliminarea neconformităților apărute, și anume:

9. Perioada de timp pentru repararea sau preschimbarea produsului trebuie să fie adecvată, reală și suficientă. Deseori vânzătorul recunoscând viciul produsului și fiind de acord să efectueze reparația acestuia, se ciocnește cu problema respectării acestui termen (de 14 zile). Vânzătorul, sau eventual centrul de deservire, nu are posibilitate de a asigura stocuri cu absolut toate piesele pentru orice produs și, în acest caz, piesele se comandă și se aduc de la producător, de peste hotare. Logistica transporturilor, în special în contextul acțiunilor militare din Ucraina, a extins toți termenii de câteva ori. Consumatorul are libertatea în foarte multe cazuri să solicite rezoluțiunea contractului (banii înapoi) dacă apar mai de mai multe ori defecte la același bun. În cazul bunurilor complexe pot apărea defecte minore de diferită natură, toate ar putea fi eliminate prin reparații mici (ex. la un calculator se pot defecta diferite elemente).

10. Norma conform căreia consumatorul la orice defect apărut în primele 6 luni de utilizare a bunului, poate opta pentru returnare (cu restituirea banilor) este inechitabilă pentru vânzător, fiind o sursă de abuz din partea consumatorilor. O astfel de normă nu este în cadrul UE și garanțiile existente sunt suficiente. Termenul de 6 luni era prevăzut în Directiva 1999/44/CE care este abrogată.

11. Nu este justificată o listă exhaustivă a bunurilor care nu sunt de folosință îndelungată, pentru care se acordă garanție legală restrânsă, de 30 zile. Mai multe produse, care nu sunt de folosință îndelungată, ar intra în această categorie (cablurile, becurile, bateriile, etc.).

12. Legea impune ca deficiențele apărute (și vina consumatorului la acestea) să fie dovedite prin expertiză tehnică efectuată de o terță parte competentă în domeniu, abilitată în conformitate cu legea. La moment, doar experții Camerei de Comerț și Industrie efectuează aceste expertize, aceștia neavând nici utiliaj și nici specialiști suficient instruiți. Centrele de deservire, autorizate de producător sunt mai competente și mai dotate în soluționarea acestor întrebări. Cu atât mai mult că agenții economici care importă și/sau comercializează produse de folosință îndelungată și piese de schimb aferente sunt obligați să încheie cu întreprinderile specializate în deservirea tehnică și reparația produselor respective contracte pentru deservirea tehnică a produselor comercializate pe teritoriul țării în perioada de garanție și postgaranție.

DOMENIUL LEGIFERAREA GENERALĂ ÎN RAPORT CU MEDIUL DE AFACERI

13. Reglementările frecvente, în special în contextul procesului de armonizare, modifică foarte des regulile și cerințele pentru agenții economici, fără să fie acordată o perioadă rațională pentru conformare și ajustarea proceselor interne în întreprindere. De multe ori autoritățile la elaborarea modificărilor legislative nu parcurg calitativ analiza de impact și procesul de consultări, corespunzător, nu identifică perioada real necesară pentru conformare.

[1] <https://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocument/164088>

[2] https://jurliga.ligazakon.net/ru/news/199434_kniga-zhalob-otmenena-kuda-teper-mozhno-zhalovatsya

DOMENIUL TURISMULUI (rural)

14. O problemă ține de imposibilitatea preparării unor bucate care nu au proveniență din propria gospodărie. **Problema derivă din definiția expusă în Legea nr.352/2006 care prevede că casă rurală este o structură de cazare turistică și, după caz, de alimentare, organizată în baza unei case (gospodării) proprietate privată amplasată în sat sau în oraș cu o populație de până la 15 mii de locuitori, care respectă stilul arhitectural tradițional (regional, zonal sau local), cu o capacitate de până la 3 camere pentru cazarea a maximum 10 persoane, respectând în deservirea turiștilor tradițiile populare de trai, muncă și odihnă. Alimentația turiștilor la casa rurală se asigură cu *produse din producția proprie sau cu produse crescute în gospodăriile din localitate ori din localitățile din preajmă.* Prin urmare, nu este justificată o astfel de limitare în asortimentul produselor care este utilizat în alimentarea turiștilor.**

INSTRUIRE IGIENICĂ ȘI ÎN DOMENIUL SĂNĂTĂȚII ȘI SECURITĂȚII ÎN MUNCĂ

15. Instruirea igienică la Agenția Națională pentru Sănătate Publică nu este posibilă în format online. În temeiul Legii nr. 10/2009 privind supravegherea de stat a sănătății publice, persoanele care urmează a fi angajate în funcții care implică activitatea cu produse alimentare sunt obligate să fie instruite la Agenția Națională pentru Sănătate Publică la Cursul privind Instruirea Igienică. Organizarea acestor cursuri se efectuează în temeiul prevederilor Hotărârii Agenției nr. 2/2014 cu privire la instruirea igienică a angajaților și depinde de agenda și planul anual al instituției, ceea ce necesită timp suplimentar pentru angajator. În atare condiții, dar și în contextul pandemiei COVID-19, pentru eficientizarea procesului, propunem efectuarea acestor instruiți în format online și gratuit.

16. Problema obligativității instruirii periodice a conducătorilor unității la instruirea SSM odată la 3 ani.

În conformitate cu art. 17 din Legea nr. 186/2008 securității și sănătății în muncă instruirea conducătorilor de unități, conducătorilor locurilor de muncă, specialiștilor, lucrătorilor desemnați și reprezentanților lucrătorilor se efectuează îndată după numirea lor în funcțiile respective și periodic, cel puțin o dată în 36 de luni. Costul mediu pentru cursul de nivelul

2 (pentru specialiștii pe protecția muncii și persoanele desemnate) constituie 1100 MDL (<https://www.cidrm.md/p/despre-cidrm.html>).

Prin urmare, fiecare entitate din Republica Moldova urmează să achite o dată la 3 ani costul cursului pentru instruirea conducătorilor unității sau conducătorilor locurilor de muncă, sau lucrătorilor desemnați. Instruirea se efectuează folosindu-se de același program de instruire și utilizând același material cu excepția cazurilor dacă au avut careva modificări în legislația SSM. Astfel, norma respectivă creează următoarele impedimente: *Cheltuieli suplimentare ale entităților. Lipsa persoanei (conducătorul sau persoana desemnată) de la serviciu cel puțin o săptămână, deoarece se dedică 40 ore pentru instruire.*

TRANSPORT RUTIER

17. Prevederile lit. i) a art. 49 din Codul transporturilor rutiere nr. 150/2014 impune obligativitatea de a elibera foaie de parcurs valabilă pentru un termen limitat. Astfel, sunt prevăzute următoarele limite de timp:

- Pentru transporturile rutiere de mărfuri în trafic național, foaia de parcurs este valabilă pentru o perioadă de 48 de ore din momentul eliberării;
- Pentru transporturile rutiere de persoane în trafic național, foaia de parcurs este valabilă pentru 36 de ore (cu excepția transporturilor în regim de taxi, la care valabilitatea foii de parcurs nu poate depăși 24 de ore);
- Pentru transporturile rutiere de mărfuri și persoane în trafic internațional, foaia de parcurs este valabilă până la efectuarea cursei tur-retur.

Prevederile respective complică activitatea contribuabililor, fără a aduce plus valoare procesului de business sau de evidență și raportare.

Totodată, impunerea necesității tipăririi frecvente a foii de parcurs, în situația în care aceasta poate fi utilizată până la completarea definitivă creează costuri suplimentare nejustificate mediului de afaceri, iar procedurile birocratice excesive reprezintă și un risc sporit de corupție, simplificarea acestora eliminând gradual și corupția în cadrul inspecțiilor de stat.

CERTIFICAREA CHEII PUBLICE

18. Articolul 11 alineatul (1) din Legea nr. 124/2022 privind identificarea electronică și serviciile de încredere stabilește că cererea de certificare a cheii publice poate fi depusă doar în formă electronică, semnată cu semnătură electronică sau căreia i s-a aplicat sigiliul electronic, și/sau în formă de document pe suport de hârtie, semnat cu semnătura olografă a solicitantului.

Reieșind din prevederile existente și ținând cont de faptul că solicitanții de certificare a cheii publice nu dispun de instrumente de a semna electronic, este imposibilă utilizarea de către prestatorii de servicii de încredere a altor metode de identificare recunoscute la nivel național (eKYC), care să ofere un nivel de asigurare echivalent, din perspectiva fiabilității, cu prezența fizică (ex. soluții de identificare și recunoaștere facială etc.).

În aceste condiții, se consideră oportună reglementarea posibilității de a depune cererea de certificare a cheii publice sub formă de imagini video, înregistrate de către solicitant prin intermediul unei soluții de identificare și verificare a identității la distanță, puse la dispoziție de un prestator de servicii de încredere calificat. Imaginile respective urmează

a fi preluate și păstrate în conformitate cu prevederile legii și prezentate la necesitate în calitate de probe în procese judiciare.

De asemenea, în condițiile utilizării de către prestatorii de servicii de încredere a unor servicii de identificare a persoanei la distanță care utilizează mijloace de verificare automatizate, fără operator uman pentru a identifica la distanță persoanele ce solicită furnizarea serviciilor de încredere, se propune reglementarea opțiunii de a genera și transmite în mod automatizat, sub formă de document electronic cererea de certificare a cheii publice.

c) Expuneți clar cauzele care au dus la apariția problemei

Cauzele care au dus la apariția problemei sunt:

1. Bariere, cerințe, sancțiuni nejustificate stabilite în actele normative menționate supra.
2. Cerințe depășite prevăzute în unele actele normative menționate supra.

d) Descrieți cum a evoluat problema și cum va evolua fără o intervenție

Problemele invocate au evoluat treptat, fiind dezvoltate și cristalizate concomitent cu dezvoltarea diferitor metode de activități de întreprinzător și apariția noilor tehnologii. Totodată, unele cauze ale problemelor au apărut din momentul adoptării reglementărilor, acestea nefiind justificate sau fără a fi efectuată o analiză mai detaliată asupra întregului domeniu de reglementare. Fără o intervenție în cadrul normativ din partea statului, problemele definite și descrise doar se vor amplifica, fiind create costuri mult mai mari reieșind din factorul inflației din ultima perioadă.

e) Descrieți cadrul juridic actual aplicabil raporturilor analizate și identificați carențele prevederilor normative în vigoare, identificați documentele de politici și reglementările existente care condiționează intervenția statului

Cadrul juridic actual aplicabil raporturilor analizate este reflectat prin următoarele acte normative:

1. Legea nr. 1117/1997 privind bursele de mărfuri;
2. Legea nr. 105/2003 privind protecția consumatorilor;
3. Legea nr. 352/2006 cu privire la organizarea și desfășurarea activității turistice în Republica Moldova;
4. Legea nr. 186/2008 securității și sănătății în muncă;
5. Codul contravențional al Republicii Moldova nr.218/2008
6. Legea nr. 10/2009 privind supravegherea de stat a sănătății publice;
7. Legea nr. 163/2010 privind autorizarea executării lucrărilor de construcție;
8. Legea nr. 303/2013 privind serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare;
9. Codul transporturilor rutiere nr. 150/2014;

10. Legea nr. 131/2015 privind achizițiile publice;
11. Legea nr. 107/2016 cu privire la energia electrică;
12. Legea nr. 108/2016 cu privire la gazele naturale;
13. Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative;
14. Legea nr. 74/2020 privind achizițiile în sectoarele energeticii, apei, transporturilor și serviciilor poștale;
15. Legea nr. 124/2022 privind identificarea electronică și serviciile de încredere.

Descrierea cadrului juridic listat supra, cât și identificarea curenților prevederilor normative sunt expuse la sub compartimentul b) al compartimentului.

Menționăm că, prin Dispoziția Guvernului nr. 110-d din 7 noiembrie 2022 a fost instituit Grupul de lucru pentru reformarea cadrului de reglementare a activității de întreprinzător: https://drive.google.com/drive/folders/1D563w2GelxrvrC7E_9gbmk-EQ9P_esYm.

Grupul de lucru este responsabil de evaluare a cadrului de reglementare în următoarele domenii: inițierea și închiderea întreprinderilor; cerințe obligatorii față de activitatea de întreprinzător; reglementarea prin autorizare a activității de întreprinzător; reglementarea muncii; politica și administrarea fiscală; politica și administrarea vamală; raportarea; controlul de stat; atribuțiile organelor de urmărire penală în domeniul activității de întreprinzător; sancțiuni în raport cu agenții economici; servicii publice; alte servicii esențiale pentru activitatea de întreprinzător (notariale, bancare, utilități și telecomunicații), alte domenii relevante. De asemenea, Grupul de lucru este responsabil de elaborarea și promovarea periodică, prin intermediul Ministerului Economiei, a modificărilor normative în scopul îmbunătățirii cadrului de reglementare.

2. Stabilirea obiectivelor

a) *Expuneți obiectivele (care trebuie să fie legate direct de problemă și cauzele acesteia, formulate cuantificat, măsurabil, fixat în timp și realist)*

1. Bariere, cerințe, sancțiuni nejustificate nu vor fi aplicate.
2. Cerințe depășite nu vor fi aplicate.

3. Identificarea opțiunilor

a) *Expuneți succint opțiunea „a nu face nimic”, care presupune lipsa de intervenție*

Opțiunea ”a nu face nimic” este descrisă la compartimentul ”Definirea problemei”.

b) *Expuneți principalele prevederi ale proiectului, cu impact, explicând cum acestea ținesc cauzele problemei, cu indicarea noutăților și întregului spectru de soluții/drepturi/obligații ce se doresc să fie aprobate*

DOMENIUL ACHIZIȚII PUBLICE

1. În baza modificărilor la Legea privind achizițiile publice nr. 131/2015:

- De a stabili că principiul că nu doar prețul este criteriul decisiv, dar este important un cumul de factori (preț-calitate-timp-cost mentenanță etc.).
- Includerea unor marje ale ofertelor de preț, raportate la prețul de piață pentru lucrări/bunuri similare (ex. să nu fie mai mici de 20% decât mediu pe piață);
- Limitarea diferenței de valoare în privința lucrărilor din ofertă, celor estimate în contract și celor executate în final, pentru a evita situațiile când la început ofertantul promite cel mai mic preț însă în final lucrarea se dovedește mult mai scumpă decât la alți contracandidați.

2. Acordarea posibilității de efectuare a achizițiilor publice prin intermediul burselor de mărfuri în cazul achizițiilor de bunuri, doar în situațiile în care se îndeplinesc cerințele legale pentru a derula achiziții în baza negocierilor fără publicarea prealabilă a unui anunț de participare. În acest sens, se propune completarea art. 56 din Legea nr. 131/2015 și art.40 din Legea nr. 74/2020 privind achizițiile în sectoarele energiei, apei, transporturilor și serviciilor poștale.

DOMENIUL BURSE DE MĂRFURI

3. Recunoașterea burselor de mărfuri autorizate în UE. Completarea Legii nr. 1117/1997 privind bursele de mărfuri cu următoarele - Se consideră burse de mărfuri și întreprinderile care întrunesc, în mod cumulativ, următoarele cerințe:

a) sunt fondate în conformitate cu Legea nr. 220/2007 privind înregistrarea de stat a persoanelor juridice și a întreprinzătorilor individuali și sunt deținute integral de burse de mărfuri care la rândul lor activează și sunt fondate în statele membre ale Uniunii Europene;

b) întreprinderile fondatoare îndeplinesc în țara de origine condițiile de înființare prevăzute de prezentul articol;

c) întreprinderile fondatoare sunt recunoscute în calitate de burse de mărfuri funcționale de autoritățile publice abilitate cu supravegherea sau reglementarea burselor de mărfuri din statul de origine sau Camera de Comerț și Industrie din statul de origine.

4. Modernizarea conceptului de „bursă de mărfuri” pentru a fi racordat la modelele de burse de mărfuri actuale, prin completarea substanțială a Legii nr. 1117/1997. Printre cele mai importante elemente ale noului concept de bursă se propun: (i) admiterea comerțului sub forma de proceduri de achiziție pe o platformă electronică administrată de o bursă de mărfuri; (ii) bursa administrează mai multe categorii de piețe - piața la disponibil, piața licitațiilor, piața creanțelor; (iii) se operează cu o varietate mai mare de contracte de bursă - forward, spot, etc.; (iv) se acordă un rol mai mare pentru cotațiile emise de bursă; ș.a.m.d.

DOMENIUL CONSTRUCȚII ȘI URBANISM

5. Pentru a debloca situația existentă se propune de a reveni la prevederile legii de până la 2020, conform cărora era posibilă obținerea certificatului de urbanism și în cazul lipsei documentației de urbanism. Însă pentru a nu admite abuzurile care s-au atestat în trecut, această excepție se propune pentru o categorie restrânsă de clădiri ca și mărime și ca și impact asupra mediului și sănătății publice. Astfel, prin modificările la art. 4 din Legea nr. 163/2010 se acorda excepția ca în localitățile rurale să poată fi autorizate lucrări de construcții (să fie acordat certificat de urbanism) în lipsa planurilor de dezvoltare

urbanistică pentru clădiri cu înălțime de până la 3 nivele care vor fi case individuale sau în care se va desfășura activitate de întreprinzător care nu va avea impact semnificativ.

6. Pentru a facilita executarea unor lucrări de construcție se propune modificarea alin. (1) al art. 14 din Legea nr.163/2010. - litera j) va avea următorul cuprins:

„j) instalarea mobilierului urban (standuri stradale mici, cabinele modulare sau telefonice, elemente decorative ale grădinilor publice, rampele pentru pietoni, băncile stradale, stâlpii de iluminat, barierele de acces, coșurile de gunoi, echipamentele sportive și ansamblurile de joacă pentru copii și alte echipamente similare ușor demontabile, amenajarea gazoanelor, plantarea arborilor și arbuștilor inclusiv sistemul de irigare și iluminare decorativă aferent)”;

- lit. m), după cuvintele „pozări subterane noi” de completat cu cuvintele „în afara limitelor terenului privat”;

- alineatul se completează cu lit. q) cu următorul cuprins:

„q) utilizarea tehnologică a clădirilor, inclusiv instalarea sistemelor de automatizare și semnalizare cu respectarea rigorilor sanitare fără schimbarea clasei funcționale a pericolului de incendiu a clădirii/încăperii, cu excepția cazurilor când utilajul tehnologic se încadrează în categoriile expuse la art. 4 din Legea nr. 151/2022 privind funcționarea în condiții de siguranță a obiectivelor industriale și a instalațiilor tehnice potențial periculoase”.

7. Pentru a diminua sarcina pe solicitanții de acte permise în domeniul construcțiilor, cât și celor care solicită conectarea/reconectarea la rețelele edilitare, este necesară revizuirea actelor anexate la cererile depuse în acest sens, cât și stabilirea unor prevederi în cadrul legal pentru facilitarea utilizării rețelelor de comunicații electronice, precum și a documentelor electronice în cadrul raporturilor aferente conectării/reconectării la rețelele edilitare. Astfel, sunt necesare modificări la Legea nr. 163/2010 privind autorizarea executării lucrărilor de construcție; Legea nr. 303/2013 privind serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare; Legea nr. 107/2016 cu privire la energia electrică; Legea nr. 108/2016 cu privire la gazele naturale.

DOMENIUL PROTECȚIA CONSUMATORILOR

8. Se propune anularea obligației de a ține Registrul de reclamații, dat fiind că există informația de contact a Inspectoratului de Stat pentru Supravegherea Produselor Nealimentare și Protecția Consumatorilor în incinta unităților de comerț și se păstrează obligația generală pentru comerciant de a recepționa și înregistra reclamațiile parvenite de la consumatori, fiind la fel păstrată și sancțiunea contravențională pentru neînregistrarea și nesoluționare reclamației depuse. Astfel, obligația din Legea nr. 105/2003 de a deține Registrul de reclamații se modifică în obligația de a recepționa și înregistra reclamațiile. În raport cu problemele legate de disputele între consumatori și vânzatori de produse nealimentare în ceea ce ține eliminarea neconformităților apărute, se propune:

9. În Legea nr. 105/2003 la art. 18 se completează, pe lângă termenul de bază de 14 zile, cu prevederea că termenul „poate fi prelungit din inițiativa vânzătorului, cu 14 zile suplimentar, în cazul bunurilor care nu se produc în Republica Moldova și reparația sau preschimbarea cărora necesită import de piese sau produse similare”.

10. De abrogat lit. e) din alin.(14) al art. 18, Legea nr. 105/2003 unde se specifică expres dreptul consumatorului „poate solicita o reducere corespunzătoare a prețului sau restituirea contravalorii produsului prin rezoluțiunea contractului la depistarea neconformității produsului în termen de 6 luni de la livrarea produsului, dacă consumatorul a refuzat repararea sau înlocuirea produsului.”

11. De modificat la art. 18/3 alin. (2/1) Legea nr. 105/2003, lista de exemple de completat și inclus termenul „etc.”.

Inclusiv, se va completa legea cu criterii care definesc bunurile ce nu sunt de folosință îndelungată - nu sunt de folosință îndelungată bunurile care nu sunt constituie dintr-un ansamblu de piese, schimbul cărora permit reparația și întreținerea, și care, fiind utilizate conform destinației chiar la începutul termenului de uzură își pot schimba structura, culoarea, forma, compoziția și restabilirea lor la starea inițială necesită un efort disproporționat.

12. Art. 18/5 din Legea nr. 105/2003 de completat cu un alineat suplimentar în care de stabilit o diversitate de entități care pot efectua expertiza tehnică.

Expertiza tehnică, specificată la alin. (3), poate fi efectuată:

- a) de o terță parte competentă în domeniu, abilitată în conformitatea cu legea;
- b) de o întreprindere specializată și autorizată de producător, în deservirea tehnică și reparația produselor pentru care se solicită expertiza;
- c) cu acordul scris al consumatorului, de o întreprindere specializată în deservirea tehnică și reparația produselor sau categoriilor de produse pentru care se solicită expertiza, cu care vânzătorul nu are și nu a avut în ultimii 3 ani tranzacții comerciale.

DOMENIUL LEGIFERAREA GENERALĂ ÎN RAPORT CU MEDIUL DE AFACERI

13. Se propune de a include regula generală în Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative ca legile care reglementează activitatea de întreprinzător în partea ce se referă la stabilirea de obligații, cerințe sau interdicții suplimentare în desfășurarea activității economice să intre în vigoare nu mai devreme de 6 luni de la data publicării, așa cum în prezent este prevăzut și pentru legile din domeniul fiscal și vamal.

DOMENIUL TURISMULUI (rural)

14. Se propune la articolul 3 din Legea nr. 352/2006 cu privire la organizarea și desfășurarea activității turistice în Republica Moldova noțiunea de „casă rurală” să aibă următorul cuprins:

„casă rurală – structură de cazare turistică și, după caz, de alimentare, organizată în baza unei sau mai multe case și/sau construcții ce aparțin unei gospodării înregistrate la aceeași adresă, amplasată în sat sau în oraș cu o populație de până la 15 mii de locuitori, care respectă stilul arhitectural tradițional (regional, zonal sau local), precum și tradițiile populare de trai, muncă și odihnă în deservirea turiștilor. Alimentația turiștilor la casa rurală se asigură inclusiv cu produse din producția proprie, crescute în gospodăriile din localitate ori din localitățile din preajmă”.

INSTRUIREA IGIENICĂ ȘI ÎN DOMENIUL SĂNĂTĂȚII ȘI SECURITĂȚII ÎN MUNCĂ

15. Articolul 45 din Legea nr. 10/2009 privind supravegherea de stat a sănătății publice se modifică și se stabilește că Instruirea igienică va fi gratis și în format online.

16. Se propun modificări la art. 17 din Legea nr. 186/2008 securității și sănătății în muncă care azi prevede că instruirea conducătorilor de unități, conducătorilor locurilor de muncă, specialiștilor, lucrătorilor desemnați și reprezentanților lucrătorilor se efectuează îndată după numirea lor în funcțiile respective și periodic, cel puțin o dată în 36 de luni.

Prin urmare, se va elimina astfel de obligație de instruire odată la 3 ani SMM cu recunoașterea instruirii pe viață. Propunerea dată se bazează și pe instruirii similare cum ar fi acelea a conducătorilor mijloacelor de transport auto, cursurile cărora se efectuează o dată în viață și necitând la faptul că careva reguli din Regulamentul de circulație rutieră se schimbă, persoanele nu fac instruirea la fiecare 3 ani. Nu se face instruire periodică nici în cazul studiilor gimnaziale, universitare, studiilor de recalificare, studiilor de altă natură. De asemenea, DIRECTIVA CONSILIULUI din 12 iunie 1989 privind punerea în aplicare de măsuri pentru promovarea îmbunătățirii securității și sănătății lucrătorilor la locul de muncă (89/391/CEE) nu stipulează obligativitatea efectuării instruirii periodice a persoanelor desemnate sau a conducătorului unității. Similar este și în România unde conform Hotărârii Guvernului nr. 1425/2006 pentru aprobarea Normelor metodologice de aplicare a prevederilor Legii securității și sănătății în muncă nr. 319 din 2006 (art. 16, art. 17) persoana trebuie să dețină document de absolvire a programului de pregătire în domeniul securității și sănătății în muncă, cu o durată minima de 40 de ore, valabil pe toată viața.

TRANSPORT RUTIER

17. La articolul 49 din Codul transporturilor rutiere nr. 150/2014 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2014, nr. 247–248, art. 568), cu modificările ulterioare, lit. i) se modifică și va avea următorul cuprins:

„i) să asigure efectuarea controlului medical al conducătorilor auto nu mai rar de o dată la 12 ore de muncă, cu excepția conducătorilor auto care activează pe rutele internaționale, aceștia fiind supuși controlului medical cu cel mult 3 ore până la plecarea în cursă. Criteriile conform cărora conducătorii auto vor fi supuși controlului medical se aprobă prin instrucțiune de către organul central de specialitate, după consultarea Ministerului Sănătății; să asigure efectuarea verificării tehnice generale a fiecărui vehicul rutier nu mai rar de o dată la 20 de ore de lucru, cu excepția celor de pe rutele internaționale care vor fi supuse controlului tehnic înainte de plecarea în fiecare cursă. Criteriile privind controlul tehnic al vehiculelor rutiere se aprobă prin instrucțiune de către organul central de specialitate”.

CERTIFICAREA CHEII PUBLICE

18. Se propune modificarea Legii nr. 124/2022 privind identificarea electronică și serviciile de încredere după cum urmează:

1. Articolul 11:

alineatul (1) va avea următorul cuprins:

„(1) Cererea de certificare a cheii publice se depune:

- a) sub formă de document pe suport de hârtie, semnat cu semnătura olografă a solicitantului;
- b) sub formă de document electronic, semnată cu semnătură electronică sau căreia i s-a aplicat sigiliul electronic;
- c) sub formă de document electronic, generat și transmis în mod automatizat după trecerea procedurii de identificare de către solicitant prin intermediul unui serviciu de identificare a persoanei la distanță care utilizează mijloace de verificare automatizate, fără operator uman;
- d) sub formă de imagini video, înregistrate de către solicitant prin intermediul serviciu de identificare a persoanei la distanță care utilizează mijloace de verificare cu operator uman.”;

alineatul (2) se completează cu litera c) cu următorul cuprins:

„c) consimțământul de prelucrare a datelor cu caracter personal.”;

se completează cu alineatul (3) cu următorul cuprins:

„(3) Prin derogare de la prevederile Legii nr. 133/2011 privind protecția datelor cu caracter personal, consimțământul de prelucrare a datelor cu caracter personal se exprimă sub una din formele prevăzute la alin. (1).”.

2. Articolul 12 se completează cu alineatul (2/1) cu următorul cuprins:

„(2/1) În cazul cererilor depuse în conformitate cu art. 11 alin. (1) lit. b) și c), prestatorul de servicii de încredere este în drept să implementeze soluții de automatizare a procesului de examinare a cererii și de emitere a deciziei de certificare a cheii publice.”.

c) Expuneți opțiunile alternative analizate sau explicați motivul de ce acestea nu au fost luate în considerare

Nu s-au identificat opțiuni alternative și nu pot fi identificate astfel de opțiuni, deoarece genul de curențe din actele normative menționate nu pot fi excluse decât prin modificarea acestor acte normative.

4. Analiza impacturilor opțiunilor

a) Expuneți efectele negative și pozitive ale stării actuale și evoluția acestora în viitor, care vor sta la baza calculării impacturilor opțiunii recomandate

Efectele negative ale stării actuale și evoluția acestora în viitor spre agravare sunt descrise la compartimentul „Definirea problemei”. Ca efecte negative ale stării actuale și evoluția acestora în viitor menționăm îngreunarea activității mediului de afaceri în ceea ce ține de suportarea costurilor administrative nejustificate în cadrul implementării unor obligații impuse prin reglementări. Și ca rezultat scăderea competitivității produselor, scăderea veniturilor și în final încetarea activității.

Efecte pozitive ale stării actuale nu au fost depistate.

b¹) Pentru opțiunea recomandată, identificați impacturile completând tabelul din anexa la prezentul formular. Descrieți pe larg impacturile sub formă de costuri sau

beneficii, inclusiv părțile interesate care ar putea fi afectate pozitiv și negativ de acestea

Costuri.

Nu au fost identificate careva costuri pentru mediul de afaceri. Totodată, atestăm cheltuieli de timp și efort conform atribuțiilor și funcțiilor prevăzute de lege a funcționarilor și factorilor de decizie din cadrul Guvernului și Parlamentului pentru promovarea și aprobarea proiectului de lege, precum și pentru elaborarea și promovarea reglementărilor de implementare a proiectului dat de lege. Totuși, astfel de activități sunt prevăzute în obligațiile de serviciu ale funcționarilor, care sunt remunerați și, respectiv, nu vor fi cheltuieli bugetare suplimentare.

Beneficii.

Opțiunea recomandată va avea un impact benefic asupra agenților economici care suportă o povară și costuri administrative nejustificate. În continuare, prezentăm beneficiile, unele dintre care sunt cuantificate, pentru fiecare sector în parte.

DOMENIUL ACHIZIȚII PUBLICE

1. Prevenirea abuzurilor și situațiilor în care este învingătoare o ofertă fictivă/nereală în achiziții publice. Regulile mai bune în achiziții publice vor asigura nu doar concurență loială pe unele piețe importante pentru economia țării, dar și vor spori calitatea lucrărilor/bunurilor achiziționate și utilizarea eficientă a resurselor publice. Propunerea este în corespundere cu Directiva UE 2014/24 care prevede expres la art.67 că statele membre pot prevedea ca autoritățile contractante să nu poată utiliza numai prețul sau costul drept criteriu unic de atribuire.

2. Posibilitatea reală pentru autoritățile contractante de a efectua achiziții la cel mai bun preț și în cele mai bune condiții, prin intermediul bursei de mărfuri, în situațiile în care licitația inițială a eșuat. O bursă de mărfuri dezvoltată este în beneficiul procesului de achiziții publice. Bursa de mărfuri administrează piața la disponibil, prin intermediul pieței la disponibil, autoritățile contractante și entitățile contractante pot achiziționa bunuri cotate și tranzacționate pe o piață de mărfuri. Utilizarea burselor de mărfuri pentru efectuarea achizițiilor publice are un set substanțial de avantaje, printre care: asigurarea unui preț avantajos, transparența și eficiența procedurilor, garantarea bursieră, economie de timp și efort ș.a.m.d.

DOMENIUL BURSE DE MĂRFURI

3. Motivarea formării burselor de mărfuri în Moldova de către burse de renume, cu experiență, din spațiul UE. Corespunzător va permite formarea, cu riscuri minime, în Moldova a unor burse deja funcționale în statele cu economii și piețe mult mai dezvoltate. Va permite importul celor mai bune practici comerciale și accesul direct al producătorilor din Moldova la piețe de desfacere din cadrul UE.

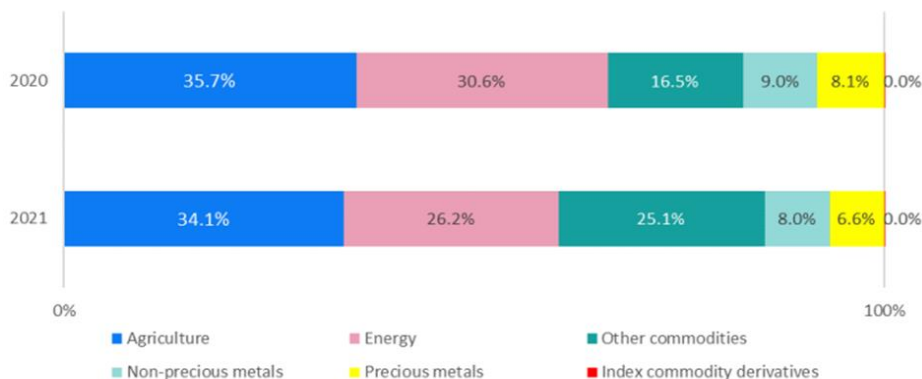
Un beneficiu esențial pentru Moldova se iscă și din structura burselor de mărfuri și categoriile de mărfuri cel mai des tranzacționate, care sunt esențiale pentru dezvoltarea

economică a Republicii Moldova. Categoriile pe bază cărora au fost clasificate contractele derivate pe mărfuri sunt următoarele:

- Agricultură;
- Energie: aceasta include contractele de emisii și contractele de etanol și metanol și certificate CO2, în măsura în care acestea sunt legate de energie;
- Metale neprețioase;
- Metale prețioase;
- Instrumente derivate pe mărfuri pe indice: un indice pe mărfuri urmărește un coș de mărfuri; mărfurile din indice pot face referire la o anumită categorie de bază (de exemplu, produse agricole) sau o secțiune transversală a mărfurilor;

Ca și tendință în ultimii ani, agricultura și energia au reprezentat cea mai mare parte a tranzacționării cu instrumente derivate pe mărfuri (34,1% și 26,2%, respectiv). În acest mod, beneficiile

tranzacționării la burse de mărfuri vor fi amplificate considerabil, odată ce vor viza piețele sensibile pentru Moldova – de produse agricole și energetice.

4. Reconceptualizarea burselor de mărfuri va permite formarea și dezvoltarea unor burse moderne de mărfuri, cu toate elementele necesare în acest sens.

Dezvoltarea comerțului profesionist prin burse de mărfuri vine cu un set substanțial de avantaje, printre care:

- Preț avantajos – obținut într-un cadru organizat, ca rezultat al confruntării directe dintre cerere și ofertă. Utilizarea mecanismului de negociere a prețului în cadrul licitației cu strigare conferă posibilitatea îmbunătățirii suplimentare a prețurilor de către ofertanți față de ofertele financiare inițiale;
- Transparența procedurilor de cumpărarea și vânzare;
- Termenul redus de desfășurare a procedurilor;
- Cotații bursiere – oferă avantajul unui sistem de referință în ceea ce înseamnă raportarea la prețurile pieței în tranzacțiile realizate prin Bursa;
- Garantarea bursieră - executarea în bune condiții a contractului în baza sistemului de garanții utilizat cât și ca urmare a atenției selecției a ofertanților înainte de a fi admiși la tranzacționare;
- Asigurarea unui mediu concurențial - existența unui număr mare de ofertanți datorită cantităților importante tranzacționate la nivelul total al pieței;
- Economie de timp și efort suplimentar legat de achiziționarea sau valorificarea produselor;
- În raport cu autoritățile și achizițiile publice, eliminarea birocrăției aferente procedurilor clasice de achiziții publice prin standardizarea mărfurilor și reducerea numărului de documente solicitate și depuse, ș.a.m.d.

DOMENIUL CONSTRUCȚII ȘI URBANISM

5. Inițiativa propusă nu face altceva decât să repună în aplicare normele care au existat până la modificările din anul 2020 în Legea nr. 163/2010, însă deja pentru un cerc mult mai restrâns de clădiri și activități economice. Ori atenționăm că modificările propuse prin inițiativă legislativă a unor deputați în anul 2020, din păcate nu au estimat impactul potențial.

În baza acestor modificări nu vor surveni costuri suplimentare, dar în localitățile în care nu sunt PUG-uri, va apărea posibilitatea obținerii certificatelor de urbanism și autorizațiilor de construcții, corespunzător desfășurării lucrărilor de construcție, demolare și schimbarea destinației. Ceea ce nu va stagna investițiile în mediul rural și procesul de dezvoltare infrastructurii economice rurale.

Mecanismul de autorizare propus în proiect (adică cel care a existat până la modificările din anul 2020) nu admite riscurile suplimentare, în special riscuri în raport cu siguranța clădirilor ce vor fi ridicate sau riscuri de mediu sau sănătate publică, odată ce în procesul de autorizare se implică obligatoriu toate serviciile desconcentrate importante, într-un alineat distinct fiind stabilit că – „pentru eliberarea certificatelor de urbanism în cazurile specificate la alin. (1/1) emitentul este obligat să elaboreze, prin intermediul serviciilor sale abilitate, o schemă de amplasare a imobilului/terenului și a rețelelor edilitare, care, fiind avizată de către arhitectul-șef și organele supravegherii de stat (Agenția Națională pentru Sănătate Publică, Agenția de Mediu, organul supravegherii de stat a măsurilor contra incendiilor în comun cu serviciul de salvatori și pompieri), va servi drept temei pentru elaborarea și emiterea certificatului de urbanism pentru proiectare.” Mai mult, proiectul în sine se elaborează de un proiectant profesionist certificat și este verificat de verificator certificat profesionist. Din perspectiva unor riscuri seismice sau de altă sorginte naturală este important de a atenționa că absolut toate localitățile, într-o perioadă sau alta, au beneficiat de analiza geotehnică și de Planuri Urbanistice Generale corespunzătoare. Însăși specialiștii pe segmentul dezvoltării rurale încă în Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Regionale au efectuat un studiu și au prezentat în anul 2020 lista tuturor PUG-urile raportate la fiecare localitate[1]. Altceva că aceste PUG-uri, în special cele care au fost aprobate de organele din URSS, nu sunt opozabile din perspectivă juridică și nu au valabilitatea corespunzătoare juridică în prezent, astfel nu pot servi ca temei juridic pentru emiterea certificatelor de urbanism. Însă în practică acestea sunt utilizate activ de specialiștii (arhitecții) responsabili din APL.

[1] https://madr.gov.md/sites/default/files/Documente%20atasate%20Advance%20Pagines/ANEXA-Informatie%20PUG_PAT%20Raioane%20RM-an_2020_0.pdf

6. Evitarea costurilor nejustificate pentru obținerea certificatului de urbanism și autorizației de construire pentru unele lucrări care pot fi executate fără obținerea actelor permise respective.

7. Diminuarea sarcinii birocratice la emiterea actelor permise în domeniul construcțiilor și la conectarea/reconectarea la serviciile edilitare, precum și facilitarea procedurilor administrative și de comunicare cu autoritățile emitente și operatorii de rețele edilitare. Astfel, vor fi create premise pentru micșorarea costurilor afacerii.

DOMENIUL PROTECȚIA CONSUMATORILOR

8. Eliminarea obligației de a obține și menține un Registru de reclamații la fiecare unitate de comerț și alimentație va putea aduce economii substanțiale pentru noile întreprinderi care se vor lansa în activități comerciale. Eliminarea presupune economii nu doar în baza faptului că nu vor mai fi consumate resurse financiare pe procurarea acestor registre de la editura Statistica (care se vând doar într-un format prestabilit), dar vor fi obținute economii și din perspectiva că nu se va mai consuma timp și efort de a înregistra aceste registre la primării, cât și din partea agenților economici, atât și din partea autorității publice locale.

În același timp, prin eliminarea Registrele care sunt accesibile oricărui consumator, se vor elimina și riscuri în privința protecției datelor cu caracter personal pentru persoanele care deja au lăsat reclamații în acele registre.

În același timp, nu poate fi stabilit un impact negativ direct pentru consumatori, odată ce proiectul nu elimină dreptul consumatorului de a înainta reclamații și obligația comerciantului de a recepționa și înregistra aceste reclamații. Doar se acordă o libertate mai mare în ceea ce ține modul de înregistrare a acestor reclamații și modul de întocmire și depunere a reclamațiilor în sine. Din această perspectivă, din contra, consumatorul nu va fi constrâns cumva la înregistrarea reclamației anume pe hârtie în Registrul de la unitatea comercială, dar va avea libertatea de a depune în orice formă comodă reclamația, inclusiv în formă de document electronic.

Poate fi presupus că există posibilitatea ca numărul de reclamații depuse direct la Inspectoratul de Stat pentru Supravegherea Produselor Nealimentare și Protecția Consumatorilor să crească nesemnificativ în prima perioadă. Luând în calcul că în lipsa unor Registre, unii consumatori vor prefera să depună direct plângerile la Inspectorat.

9-12. În raport cu soluțiile legate de disputele între consumatori și vânzători de produse nealimentare în ceea ce ține eliminarea neconformităților apărute: acordarea unui termen mai mare, asigură că vânzătorul va putea să-și îndeplinească obligațiile de reparație sau înlocuire a produsului, în special când sunt necesare importuri suplimentare de piese sau de produse; excluderea practicilor abuzive din partea consumatorului; micșorarea numărului de dispute între consumatori și vânzător în privința categoriilor de bunuri care sunt sau nu considerate de folosință îndelungată. Va fi mult mai simplu, mai ieftin și mai calitativ efectuată expertiza în raport cu defectele bunului, natura și gravitatea defectelor.

DOMENIUL LEGIFERAREA GENERALĂ ÎN RAPORT CU MEDIUL DE AFACERI

13. Această propunere vine să faciliteze conformarea și adaptarea mediului de afaceri la schimbările constante ale cadrului legislativ, luând în considerație că foarte multe proiecte sunt promovate în termeni restrânși și nu sunt totdeauna consultate suficient.

DOMENIUL TURISMULUI (rural)

14. Se va elimina o cerință nejustificată care limitează activitatea caselor rurale în ceea ce ține de asortimentul produselor utilizate în alimentarea turiștilor.

INSTRUIREA IGIENICĂ ȘI ÎN DOMENIUL SĂNĂTĂȚII ȘI SECURITĂȚII ÎN MUNCĂ

15. Eliminarea costurilor legate de efectuarea instruirilor în domeniul igienic.

16. Eliminarea costurilor de instruire odată la 3 ani (în mediu 1000 lei pentru un curs de 40 de ore) pentru companiile active. Precum și eliminarea costurilor indirecte al instruirii prin lipsa de la locul de muncă a persoanei instruite (40 de ore).

Beneficiile se vor realiza sub formă de economii de timp și bani urmare eliminării mai multor proceduri și costuri administrative legate de:

- efectuarea instruirilor igienice online și gratuit;

- eliminarea obligației pentru conducătorii, personalul de conducere să treacă instruirea SSM odată în 3 ani. Astfel, impactul asupra mediului de afaceri ce ține de costul indirect al instruirii prin lipsa de la lucru a persoanei instruite constituie 349 209 536 MDL la fiecare trei ani. Potrivit datelor statistice publicate de Agenția Servicii Publice, la 1 aprilie 2023, în Republica Moldova, în Registrul de stat al unităților de drept, erau înregistrate în total 126 893 entități.

$126\ 893 \times 1100\ \text{MDL} = 139\ 582\ 300\ \text{MDL}$

Astfel, impactul asupra mediului de afaceri ce ține de costul instruirii constituie 139 582 300 MDL la fiecare trei ani. La fel, conform Hotărârii Guvernului nr. 936/2022 salariului mediu lunar pe economie, prognozat pentru anul 2023 constituie suma de 11 700 lei.

$11\ 700\ \text{MDL} / 170\ \text{ore (mediu)} = 68,8\ \text{MDL / ora}$

$68,8\ \text{MDL / ora} \times 40\ \text{ore} = 2\ 752\ \text{MDL (cost a 40 ore petrecut pentru instruire)}$

$2\ 752\ \text{MDL} \times 126\ 893\ \text{entități} = 349\ 209\ 536\ \text{MDL}$

Total - 488 791 836 MDL / la fiecare 3 ani

TRANSPORT RUTIER

17. Simplificarea procesului de întocmire a foilor de parcurs și raționalizarea cheltuielilor suportate de către persoanele care sunt obligate prin lege să completeze foaia de parcurs frecvent, fiind excluse limitele de timp pentru care sunt valabile foile de parcurs. Îmbunătățirea climatului mediului de afaceri în sensul eliminării unor obligații sau cerințe birocratice inutile și depășite de timp.

CERTIFICAREA CHEII PUBLICE

18. Vor fi create oportunități pentru obținerea semnăturii electronice la distanță, atât pentru oamenii de afaceri, dar în special pentru toți cetățenii. Astfel, ar putea fi deblocate situațiile când cetățenii și antreprenorii au nevoie urgentă de unele interacțiuni la distanță, fiind blocați peste hotarele țării sau izolați din cauza bolilor sau altor situații.

b²) Pentru opțiunile alternative analizate, identificați impacturile completând tabelul din anexa la prezentul formular. Descrieți pe larg impacturile sub formă de costuri sau beneficii, inclusiv părțile interesate care ar putea fi afectate pozitiv și negativ de acestea

Nu este aplicabil

c) Pentru opțiunile analizate, expuneți cele mai relevante/iminente riscuri care pot duce la eșecul intervenției și/sau schimba substanțial valoarea beneficiilor și

costurilor estimate și prezentați presupuneri privind gradul de conformare cu prevederile proiectului a celor vizați în acesta

Urmare a examinării problemei, riscuri relevante care pot cauza eșecul opțiunii recomandate nu au fost identificate. Respectiv, alte modalități de a elimina carențele în cadrul normativ în vigoare nu sunt realizabile, cel puțin pe perioada realizării și implementării reformelor în derulare cu privire la îmbunătățirea climatului de afaceri.

d) Dacă este cazul, pentru opțiunea recomandată expuneți costurile de conformare pentru întreprinderi, dacă există impact disproporționat care poate distorsiona concurența și ce impact are opțiunea asupra întreprinderilor mici și mijlocii. Se explică dacă sînt propuse măsuri de diminuare a acestor impacturi

În cazul opțiunii recomandate vor lipsi costuri de conformare pentru întreprinderi și nu va exista impact disproporționat, care ar putea distorsiona concurența. Menționăm că, opțiunea recomandată va avea impact benefic asupra întreprinderilor mici și mijlocii, deoarece vor fi diminuate costurile în activitatea de întreprinzător a acestora.

Concluzie

e) Argumentați selectarea unei opțiuni, în baza atingerii obiectivelor, beneficiilor și costurilor, precum și a asigurării celui mai mic impact negativ asupra celor afectați

Se recomandă opțiunea de aprobare a proiectului de lege pentru modificarea unor acte normative, deoarece această opțiune va permite excluderea unor bariere, cerințe, sancțiuni nejustificate, a cerințelor depășite prevăzute în unele actele normative.

5. Implementarea și monitorizarea

a) Descrieți cum va fi organizată implementarea opțiunii recomandate, ce cadru juridic necesită a fi modificat și/sau elaborat și aprobat, ce schimbări instituționale sînt necesare

Implementarea proiectului de lege va fi organizată de Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării– coordonatorul Grupului de lucru creat prin Dispoziția Guvernului 110-d, alte ministere conform domeniilor de competență. Va fi necesar, după caz, de modificat și ajustat cadrul normativ subordonat legilor, pentru a fi conform prevederilor proiectului. Totodată, schimbări instituționale nu vor fi necesare.

b) Indicați clar indicatorii de performanță în baza cărora se va efectua monitorizarea

Diminuarea numărului de cazuri de conflict dintre întreprinzători și instituțiile publice.

c) Identificați peste cât timp vor fi resimțite impacturile estimate și este necesară evaluarea performanței actului normativ propus. Explicați cum va fi monitorizată și evaluată opțiunea

Impactul pozitiv se va resimți cu intrarea în vigoare a prevederilor prezentului proiect. Evaluarea performanței va fi organizată de Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării prin monitorizarea periodică o dată la jumătate de an în colaborare cu autoritățile responsabile de domeniile de reglementare prin legile menționate la lit. e) a compartimentului „Definirea problemei”.

6. Consultarea

a) Identificați principalele părți (grupuri) interesate în intervenția propusă

Principalele părți (grupuri) interesate în intervenția propusă sunt:

1. Întreprinzătorii și asociațiile acestora.
2. Autoritățile publice – ministerele și alte autorități publice ale administrației publice centrale responsabile de domeniile de reglementare stabilite prin legile menționate la lit. e) a compartimentului „Definirea problemei”.

b) Explicați succint cum (prin ce metode) s-a asigurat consultarea adecvată a părților

În scopul identificării barierelor în activitatea întreprinderilor în iulie 2022 Ministerul Economiei a anunțat inițierea colectării de propuneri pentru simplificarea interacțiunii organelor de stat cu mediul antreprenorial. Acțiunea a avut și are drept scop simplificarea și raționalizarea procedurilor pentru desfășurarea afacerii, în vederea asigurării implementării celor mai bune practici. Focusul principal va fi pe procese și proceduri simple, care necesită o analiză complexă, tehnică cu participarea nemijlocit a mediului de afaceri. Acestea au fost desfășurate pe următoarele domenii:

- Easy business vama: simplificarea procedurilor vamale, fluidizarea traficului etc.
- Easy business fisc: revizuirea sistemului sancționator, optimizare procedurilor de raportare etc.
- Easy business angajator: munca la distanță, raportările aferente raporturilor de muncă, digitalizarea proceselor;
- Easy business autorizare: obținerea actelor permissive de la autoritățile emitente pentru desfășurarea activității de întreprinzător, operare pe domenii și sectoare de activități economice;

- Easy business stop: simplificarea procedurilor de lichidare voluntară a companiilor, precum și simplificarea procedurii de suspendare a activității de întreprinzător.

Antreprenorii au fost invitați să se expună vizavi de aspecte ale legislației care trebuie simplificate pentru a reduce costurile de timp și bani. În procesul consultativ au participat Consiliul Economic pe lângă Prim-ministru, Confederația Națională a Patronatului din Republica Moldova, Asociația Investitorilor Străini, Camera de Comerț Americană din Moldova (AmCham Moldova), Asociația Businessului European (EBA), Camera de Comerț și Industrie a Republicii Moldova, Asociația Națională a Companiilor din Domeniul TIC (ATIC), Asociația Patronală Alianța Întreprinderilor Mici și Mijlocii din Moldova, Asociația Producătorilor și Exportatorilor de Fructe „Moldova Fruct”, Asociația Națională a Producătorilor de Lapte și Produse Lactate „Lapte”, Asociația Producătorilor de conserve din Moldova „Speranța- Con”, Asociația Producătorilor și Exportatorilor Strugurilor din Moldova, Asociația Patronală a Uniunii Transportatorilor și Drumarilor din Republica Moldova, Institutul pentru Dezvoltare și Inițiative Sociale (IDIS) „Viitorul”, Centrul Analitic Independent „Expert-Grup”, Asociația Investitorilor din România în Republica Moldova, Clubul Republican al Oamenilor de Afaceri „Timpul”, Centrul de Antreprenariat și Politici Economice, Institutul Național de Cercetări Economice, Asociația Patronală „Asociația Națională a Restaurantelor și a Localurilor de Agreement ”MĂR”, Asociația Contabililor și Auditorilor Profesioniști din Moldova, Asociația Patronală a Subiecților Comerțului Interior ”Pro Biz”, Grupul Contabil Newsm Proiectul „Rural SME Policy Support Window – Republic of Moldova Europe, Confederația Națională a Sindicatelor din Republica Moldova, compania Moldcell. Urmare exercițiului de consultare antreprenorii și asociațiile de business au adresat demersuri în scris, fiind invocate un șir de probleme și propuse modificări în carul normativ. Menționăm, că pentru toate propunerile de modificare a cadrului normativ, prevăzute în prezentul AIR, autori sunt exclusiv reprezentanții mediului de afaceri.

În scopul respectării prevederilor Legii nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional, Proiectul a fost plasat în consultări publice, publicat pe portalul particip.gov.md -

<https://particip.gov.md/ro/document/stages/anunt-privind-initierea-elaborarii-proiectului-de-act-normativ-privind-pachetul-de-dereglementare-nr4/10980>

c) Expuneți succint poziția fiecărei entități consultate față de documentul de analiză a impactului și/sau intervenția propusă (se expune poziția a cel puțin unui exponent din fiecare grup de interese identificat)

Deoarece această intervenție a apărut ca urmare a unui exercițiu complex de colectare a propunerilor de simplificare a legislației exclusiv de la antreprenori și asociațiile de antreprenori, considerăm că **Mediul de afaceri** susține această inițiativă care vine să micșoreze povara administrativă asupra acestora. Comentariile, obiecțiile și propunerile părților consultate, inclusiv a societății civile și sectorului privat vor fi analizate și luate în considerație la îmbunătățirea proiectului și Analizei Impactului de Reglementare. În rezultatul examinării propunerilor la proiect va fi întocmit tabelul de sinteză a recomandărilor și vor fi expuse argumentele pentru acceptarea sau neacceptarea parțială a propunerilor .

Tabel pentru identificarea impacturilor

Categoriile de impact	Punctaj atribuit		
	<i>Opțiune a propusă</i>	<i>Opțiunea alterativă 1</i>	<i>Opțiunea alterativă 2</i>
Economic			
costurile desfășurării afacerilor	2	-	-
povara administrativă	2	-	-
fluxurile comerciale și investiționale	3	-	-
competitivitatea afacerilor	2	-	-
activitatea diferitor categorii de întreprinderi mici și mijlocii	3	-	-
concurența pe piață	1	-	-
activitatea de inovare și cercetare		-	-
veniturile și cheltuielile publice		-	-
cadrul instituțional al autorităților publice		-	-
alegerea, calitatea și prețurile pentru consumatori	2	-	-
bunăstarea gospodăriilor casnice și a cetățenilor		-	-
situația social-economică în anumite regiuni		-	-
situația macroeconomică		-	-
alte aspecte economice		-	-
Social			
gradul de ocupare a forței de muncă		-	-
nivelul de salarizare	2	-	-
condițiile și organizarea muncii	1	-	-
sănătatea și securitatea muncii	1	-	-
formarea profesională	1	-	-
inegalitatea și distribuția veniturilor		-	-
nivelul veniturilor populației		-	-
nivelul sărăciei		-	-
accesul la bunuri și servicii de bază, în special pentru persoanele social-vulnerabile		-	-
diversitatea culturală și lingvistică		-	-
partidele politice și organizațiile civice		-	-
sănătatea publică, inclusiv mortalitatea și morbiditatea		-	-
modul sănătos de viață al populației		-	-
nivelul criminalității și securității publice		-	-
accesul și calitatea serviciilor de protecție socială		-	-

accesul și calitatea serviciilor educaționale		-	-
accesul și calitatea serviciilor medicale		-	-
accesul și calitatea serviciilor publice administrative		-	-
nivelul și calitatea educației populației		-	-
conservarea patrimoniului cultural		-	-
accesul populației la resurse culturale și participarea în manifestații culturale		-	-
accesul și participarea populației în activități sportive		-	-
discriminarea		-	-
alte aspecte sociale		-	-
De mediu			
clima, inclusiv emisiile gazelor cu efect de seră și celor care afectează stratul de ozon		-	-
calitatea aerului		-	-
calitatea și cantitatea apei și resurselor acvatice, inclusiv a apei potabile și de alt gen		-	-
biodiversitatea		-	-
flora		-	-
fauna		-	-
peisajele naturale		-	-
starea și resursele solului		-	-
producerea și reciclarea deșeurilor		-	-
utilizarea eficientă a resurselor regenerabile și neregenerabile		-	-
consumul și producția durabilă		-	-
intensitatea energetică		-	-
eficiența și performanța energetică		-	-
bunăstarea animalelor		-	-
riscuri majore pentru mediu (incendii, explozii, accidente etc.)		-	-
utilizarea terenurilor		-	-
alte aspecte de mediu		-	-

Tabelul se completează cu note de la -3 la +3, în drept cu fiecare categorie de impact, pentru fiecare opțiune analizată, unde variația între -3 și -1 reprezintă impacturi negative (costuri), iar variația între 1 și 3 – impacturi pozitive (beneficii) pentru categoriile de impact analizate. Nota 0 reprezintă lipsa impacturilor. Valoarea acordată corespunde cu intensitatea impactului (1 – minor, 2 – mediu, 3 – major) față de situația din opțiunea „a nu face nimic”, în comparație cu situația din alte opțiuni și alte categorii de impact. Impacturile identificate prin acest tabel se descriu pe larg, cu argumentarea punctajului acordat, inclusiv prin date cuantificate, în compartimentul 4 din Formular, lit.b¹) și, după caz, b²), privind analiza impacturilor opțiunilor.